

hammas tekniikko

Suomen
Hammasteknikkojen Liitto
1925 - 1975

Sisältää mm: Paljon pulmia — Mikkelissä keskusteltiin —
IAZ:n konferenssikuulumisia — Suomalaisia hammas-
teknikkomuistelmia — Hammastarvike Oy — Irroitettava
Crozat-laite — Kielenalusbyygelin muotoilusta — Urheilua
ja kuulumisia.

4 1975

Maailmankuulua RECO-laatua

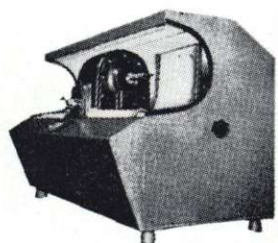

RECO Polymat
PE 7714/2300

Rippamoottorit
RECO TB 525 — TB 513

Kipsileikkuri
RECO GMT 5302 — 5304

RECO Käsikappaleet

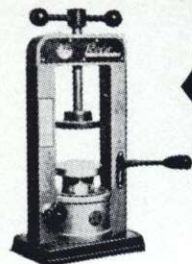
Hiomamoottorit
RECO Super 2300

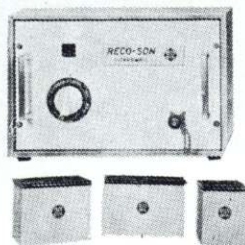
Ultraäänipuhdistuslaite
RECO USG 851 — 852

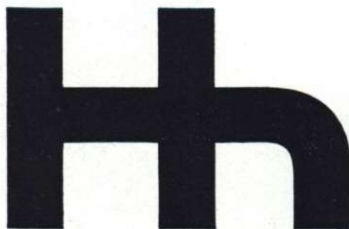
Vahanhuuhtelulaite
RECO WAG 7250 N

Hydraulinen puristin
RECO HMP 1251 — 1254

YKSINMYYJÄ
SUOMESSA

HAMMAS OY

Kalevankatu 3. A.
Helsinki 10

Optosil flüssig

Proteesien valmistus on tarkkuustyötä. Se vaatii tietoa ja ensiluokkaisia materiaaleja. Sellaisia kuten Optosil-juokseva silikonisuoja akryyli- ja attachmentitekniikassa.

Eristäkää

Optosil flüssig 'illä

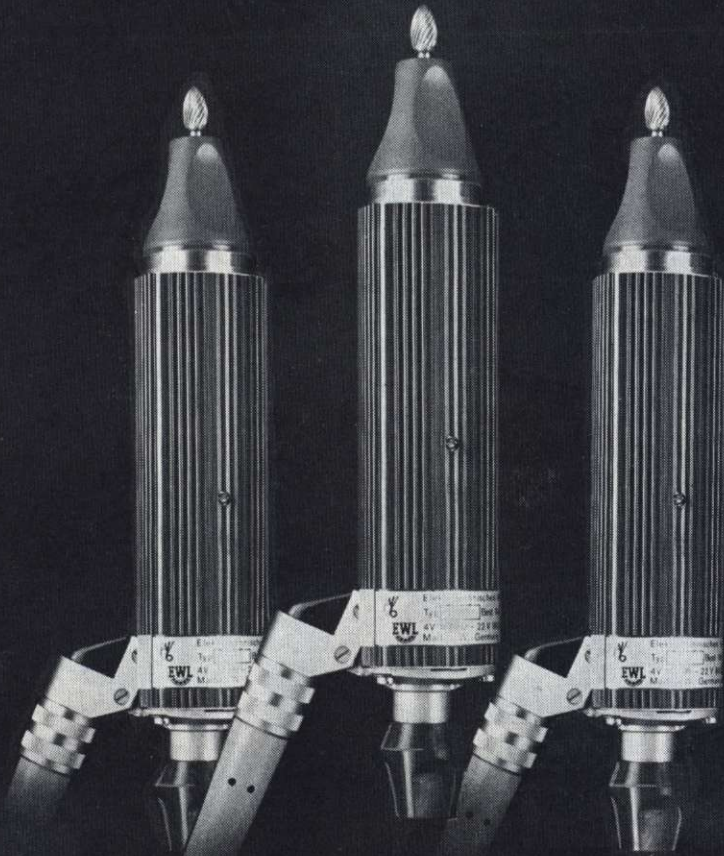
- säästää aikaa
- helpottaa työntekoa
- suojaa yksityiskohtia
- on riittoisaa

BayerDental

Myynti:
DENTALDEPOT OY
HAMMASVÄLINE OY
SARODENT OY

Kovat Kavorit

KaVon jyrsinkäsikappaleet ovat ominaisuuksiltaan todella kovaa luokkaa:

Portaaton säätö 5000–50 000 U/min kierrosnopeuden esivalitsijan kautta.

Elektronisen energiasäädön ansiosta kierrosnopeus säilyy vakiona myös alhaisimmilla kierroksilla.

Pikapysäytys työkalun nopeaa vaihtoa varten.

Erittäin taipuisa liitäntäjohto tekee käsikappaleen käsittelyn kevyeksi.

Poraistukat \varnothing 2,35 ja \varnothing 3,00 mm:n työkaluvarsille.

Käyttökustannukset reilusti alle nykyisten normien.

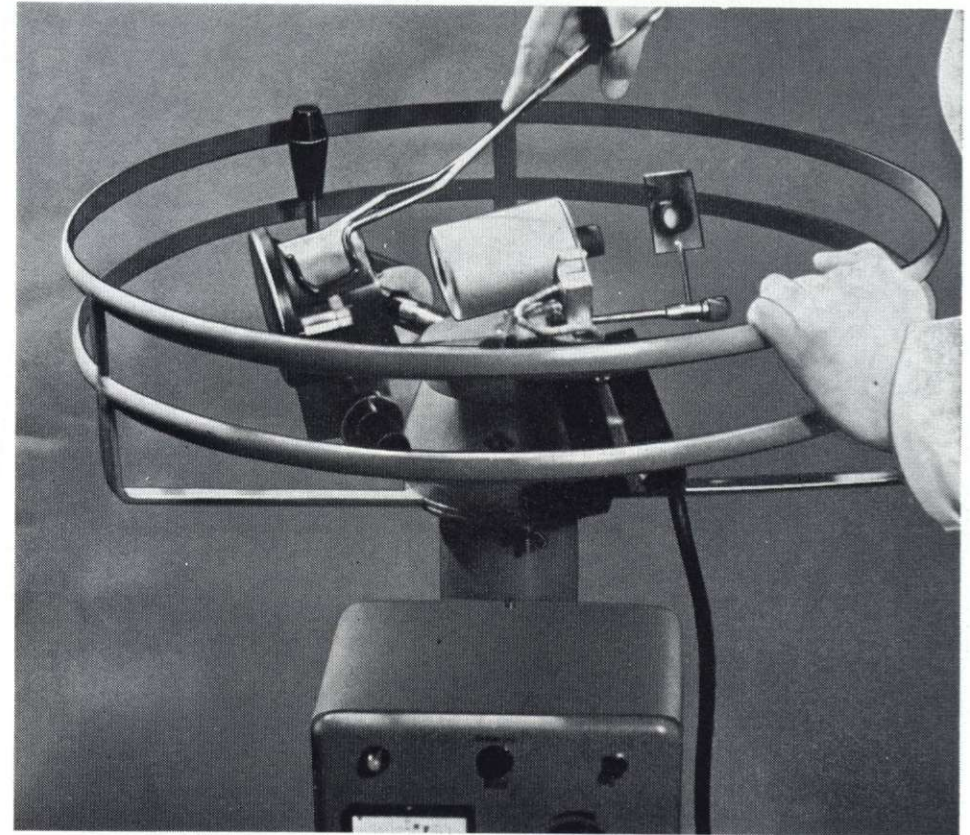
Sähkötarkastuslaitoksen ja Yleisradion häiriöpoistokeskuksen hyväksymä.

Kysy lisää – me kerromme.

DENTALDEPOT

Eteläranta 2 Helsinki 13 puhelin 12 601
Sarodent Oy Turussa ja Porissa

Hammasväline esittelee

Vaativaan kultatekniikkaan

kultavalulinko T3

sähkö- tai kaasusulatuksella

ORIOLA OY **HAMMASVÄLINE**

Pohjoisesplanadi 25 A, 00100 Helsinki 10, puh. 90-12 623
Yliopistokatu 15 B 22, 20100 Turku 10, puh. 921-336 533
Jyväskylä - Kuopio - Lahti - Oulu - Seinäjoki - Tampere

ERITTÄIN
KORKEALAATUISIA
PORSLIINI JA
AKRYYLI HANPAITA

LUXODENT^{FL}
VACUUM
LUXODENT
VACUUM
NATURADENT
VACUUM
COSMOCRYL^{CL}
KUNSTSTOFF
LUXOPALIT^{CL}
KUNSTSTOFF
LUXOPAL^{CL}
KUNSTSTOFF

ZAHNFABRIK BAD NAUHEIM KG
ZAHN-FABRIKATION SEIT 1911

Yksin-
myyjä:

hammastarvike oy

Puh. 49 74 77 — 49 07 40
00100 Helsinki 10
Arkadiankatu 12 B

COLTEX:

Erittäin
tarkat
jäljennös
pastat:
neljää
eri
vahvuutta:

UUTUUS:
COMPACT

COLTOFLAX massa:

Voidaan käyttää m.m. jäl-
jennösaineena, reunojen
trimmaukseen, eristysai-
neena kyvetissä varsinkin
akryyli hampaita käytet-
täessä.

**Huomioikaa edulliset hin-
tamme.**

Yksinmyynti:

hammastarvike oy

Arkadiankatu 12 B - 00100 Helsinki 10 - Puh. 49 74 77. 49 07 40

hammas teknikko

32. VUOSIKERTA 4. 1975

TOIMITUSKUNTA

Päätoimittaja Mauno Elomaa
Os. Henrikintie 27 A 1,
00370 Helsinki 37, puh. 555 751

Jäsenet: E. O. Vuori, K. Polon
ja Albert Herberz

Kirjoituksia lainattaessa on lähde
mainittava.

KIRJAPAINO:
KIRJAPAINO MERITULLINTORI
Puh. 12 699, 00170 Hki 17, Meritullintori 1 A

SUOMEN HAMMASTEKNIKKOJEN LIITTO — FINLANDS TANDTEKNIKER FÖRBUND r.y.

00100 HELSINKI 10, Arkadiankatu 14 B 30.
Puh. 447 123, postisiirto 12690 —

Liiton puheenjohtaja

Usko Kari-Koskinen, Saaristonk. 34
Hämeenlinna, puh. 22 487

Liiton toiminnanjohtaja

Mauno Elomaa, Henrikintie 27 A 1
00370 Helsinki 37, puh. 555 751 — 447 123

Tavattavissa toimistossa maanantaisin
klo 18—19.

Taloudenhoitaja

merkonomi Arto Salminen.

AVUSTUSKASSA 00370 Helsinki 37,
Henrikintie 27 A 1. Postisiirtotili 16787.

Puheenjohtaja

Mauno Elomaa, Henrikintie 27 A 1,
puh. 555 751.

Sihteeri

E. O. Vuori, Ulvilantie 23 D 46,
puh. 551 814

Avustuskassanhoitaja

I. Wäärälä, Mannerheimintie 19 A 3,
puh. 493 535, kot. 493 331.

Paljon pulmia

Siitä lähtien kun ns. Scheinin'in komitea julkaisi mietintönsä, jossa mm. esitettiin, että hammasteknikkojen vuotuinen lisäkoulutus nostettaisiin viiteenkymmeneen, on tätä samaa arviointia jälleen ja nyt Lääkintöhallituksen taholta esitetty ja tuotu julkisuuteen, siitä huolimatta vaikka lamakausi on tuntuvasti lyönyt leimansa talouselämään. Valtion budjetti esityksessä on vähennetty huomattavasti terveydenhuoltoon esitettyjä varoja. Lääkäri- ja hammaslääkärikoulutusta on esitetty pienennettäväksi, mutta hammasteknikkojen koulutusta pitäisi lisätä puolella. Onko tarkoituksena se, että tämän avulla olisi helppo vaatia laboratorio- ja palkauskuluja alennettavaksi minimiin? Se, että terveyskeskukset eivät ole saaneet (julkisesti kai hakenut 3 terveyskeskusta) hammasteknikkoja palvelukseensa ei johdu puuteesta vaan perin kehoista palkoista joita on tarjottu. Sama ilmiö näyttää vaivaavan lääkäreiden ja hammaslääkäreiden saamista terveyskeskuksiin ja samapa syy näyttää olevan sairaanhoitajienkin kohdalla. Alallamme suoritetun tutkimuksen mukaan riittää 24 hammasteknikon vuosittainen valmistuminen tyydyttämään kysynnän.

Terveyskeskusten käytettävissä on koko maata käsittävä hammaslaboratorioiden ketju. Miksi näitä valmiita hammaslaboratorioita ei terveyskeskukset saisi käyttää hyväkseen? Ne olisivat valmiita palvelemaan ja niitä käyttämällä valtio säästäisi miljoonia jo yksistään perustamiskustannuksissa, vai onko tämä alku sosiaalisuudelle? Jos näin on, ei sitten 50 riitä vuosittainkaan sillä työtahtikin tulee olemaan samanlaista sosiaalisuudelle. Kannattaisi päättävien elinten kahteen kertaan harkita ennenkuin lähdetään umpimähkäiseen lisäkoulutukseen. Lisäksi on tuotu julki sitä, että hammasteknillisten töitten tarve tulevaisuudessa vähennee kun lääkinnällistä hammashoitoa lisätään ja kansaa valistetaan olla käyttämättä sokeria ja siirtymistä koivusokerikantaan. Siitä huolimatta täytyisi lisätä teknikkokoulutusta, vai eikö huomata sitä, että suunnitelmat ovatkin perin nurinkurisia. Täytyy kysyä, mihin sitten sijoitetaan kymmenen vuoden kuluttua liikatuotanto, kun teknillisiä tuotteita enää tarvitakaan. Sen näkee kuka saa elää.

Pulmia on matkassa muitakin. Kouluttaa pitäisi, mutta missä? Huhupuheiden mukaan nykyinen Valtion Hammasteknikkokoulu joutuu muuttamaan viimeistään toukokuun aikana pois nykyisistä tiloistaan. Lisää hammasteknikkoja pitäisi kouluttaa. Huonetilaa neljää luokkaa varten, erikoishammasteknikkoja varten ja lisäksi vielä hammastyöntekijöiden kurssittamista varten tarvitaan. Siinä onkin ajattelemisen aihetta ja puntaroimista. Nyt on kuitenkin jo osoitettu n. 900 m²:n suuruinen huoneisto, johon tämän hetken kaavailujen mukaan hammasteknikkokoulu pääsisi muuttamaan ensivuoden marraskuun loppuun mennessä. Nyt olisi toivottavaa että koulu saisi olla vanhoissa tiloissa siihen asti kunnes uusi huoneisto on muuttokunnossa. Tilat sinne tulee kaikille toiminoille ja vaikuttaa erittäin hyviltä piirustuksista katsottaessa. Ensivuoden alussa tulee H-koulussa toimimaan neljäluokkaa, joten kurssitoiminta on silloin pysähdyksissä. EHT-kurssit pääsevät jälleen alkamaan v. 1977, siihen mennessä tämä uusi paikka onkin täysin valmiina.

Vuosi alkaa lähestymään loppuaan, vuosi joka monessa suhteessa on ollut erilainen, katsoi sitä miltä kantilta tahansa. Ei ole hammasteknillinen alakaan täysin säästynyt. Alan tarvikkeiden hin-

MIKKELISSÄ KESKUSTELTIIN

EHT:n jaostokokous pidettiin Mikkelissä Varsavuorossa 25.—26. 10. Tähän tilaisuuteen oli saapunut toistastaa osanottajaa, joista useita perheineen eri puolilta maata. Jälleen todettiin tällaisten kokousten tarpeellisuus asioita käsiteltäessä ja kolleegoitten tapaamisessa. Ohjelma oli monipuolinen ja antoisa näyttelyineen. Alkajaisiksi Instrumentariumin puolesta esiteltiin näytteinen hammasproteesien hoitosarja ”Kukident”, joka oli mielenkiintoista kuultavaa ja edelleen saatettavaksi proteesien käyttäjien tietoisuuteen.

Depoon toimesta esitettiin EHT-kurssi 13 valmistama filmi kokouksen valmistamisesta.

Tähän kokoustilaisuuteen oli kutsuttu myöskin Hammasteknikko Seurojen edustajat yhteiseen palaveriin Liiton johdon kanssa. Kutsua olikin runsaasti noudatettu ja keskustelu olikin vilkasta ja monitahoista. Tämän tapaisia palavereja toivottiin pidettäväksi vuosittain joihin Seurojen edustajat saapuisivat keskustelemaan ja neuvottelemaan alamme tärkeistä kysymyksistä. Tämänlainen toiminta tulee sitten toteutettavaksi ensi vuoden puolella. Mielenkiintoisen selos-

tuksen antoi Kalevi Ilkka Terveystuoltoalan Opetussuunnitelmatuotoimikunnan Teknisen jaoston toiminnasta laadittavaa mietintöä, jossa on mukana myöskin hammasteknillinen ala. Se oli kaavailua tulevaisuutta ajatellen ja vaikutti, mikäli se toteutuisi, todella hyvältä. Tämä osamietintö tulisi olla valmiina tämän vuoden loppuun mennessä. Sitten olikin jo saunominen tarpeen, jossa keskustelu tavanmukaisesti jatkui. Saunaurakan jälkeen odotettiin maittava päivällinen ja sen päätteeksi iltaa jatkuikin aina aamutunneille saakka iloisen mielialan vallitessa.

Sunnuntaiaamun sauna, uinti ja aamupala tekikin terää ja piristi mielialoja ihmeesti varsinaista EHT-kokousta varten, jota ennen Erkofin Oy esitti erilaisia ja onnistuneita työhuoneen kalusteita, joista löytyi sopivia mööpeleitä hammaslaboratorioissakin käytettäväksi.

Pyhäpäivän kokouksessa tilannekatsauksen antoi toiminnanjohtaja, joista asioista myöskin keskusteltiin ja käytettiin puheenvuoroja erittäin runsaasti. Varsinaisena kokouksen teemana oli hinnasto ja mainonta. Tässä todettiin yksimielisesti, että hinnat ovat jääneet jälkeen ja niitä täytyy korottaa ja niin uusi hinnasto hyväk-

nat ovat nousseet, tuontia on ollut pakka pienentää, hinnat ovat jatkuvasti nousseet ja taloudellinen lamakausikin näyttää iskeneen sormensa peliin mukaan. Se on tavanmukaista, että ensimmäinen tuntuva kohde on juuri hammasala, jossa vaikutukset alkavat näkyä. Toivotaan kuitenkin, että lama-näkymät tasaantuvat ja poistuvat mahdollisimman pikaisesti.

Tavanmukaisesti vuoden lopussa on syytä jälleen toivottaa kaikille rattoisaa ja Rauhallista Jouluiloa ja kun uusivuosisikin on lähellä niin Menestyksellistä Uutta Vuotta kaikille ketään unohtamatta.

Emaa

syttiin ja se astui voimaan heti. Uusi hinnasto onkin jo painatettu ja postitettu kaikille eehooteeläisille, velvotena, että sitä on jokaisen noudatettava.

Mainontasuunnitelma kirvoitti monen kielen ja todettiin sen tarpeellisuus. Samalla todettiin tarpeelliseksi myöskin valistuksen jakaminen hammasproteesien käyttäjille entistä enemmän ja niiden tunnetuksi tekeminen hoitoon ym nähdessä. Päätökseksi nimettiin kolmihenkinen toimikunta joka sai tehtäväksi laatia mainos- ym. suunnitelmat tammikuussa pidettävälle jaostokokoukselle.

Molempina päivinä oli Depoo ja Hammastarvike järjestänyt tuote-esitelyjä alamme tarvikkeista ja tuotteista. Tämänkertainen kokous päättyikin sitten lounaan nauttimiseen ja päiväkahviin.

Mukana olivat olivat tyytyväisiä näkemäänsä ja kuulemaansa ja täytyy sanoa, että paljosta jäivät paitsi poissa olijat, mutta ehkäpä he seuraavalla kerralla korjaavat tämänkertaisen laiminlyöntinsä.

Emaa

IAZ:n KONGRESSIKUULUMISIA

IAZ:n (Internationale Arbeitsgemeinschaft der Zahnprothetiker) kongressi Zürichissä 8.—11. 10. Liittoamme edusti siellä puheenjohtaja Usko Kari-Koskinen ja toiminnanjohtaja Mauno Elomaa. Siellä oli edustajia 9:stä eri maasta kaikkiaan 86 henkilöä. Kongressi pidettiin hotelli Nova-Parkissa, jossa myöskin asuimme. Heti alunperin oli yhteishenki erittäin lämminhenkinen ja sydämellinen.

Kuulumiset ja saavutukset kerrottiin ja näin tuli esille, että Zürichin kanttooni on tänä vuonna saanut oman hammastekniskolain. Tanskassa tulee saman suuntainen laki parlamentin käsittelyyn ja saatujen tietojen mukaan on se sikäläisille hammasteknikoille myönteinen. Hollannissa toimii jo koulukin, jossa proteetikkoja koulutetaan. Asiat kehittyvät monessa muussakin maassa samoihin suuntiin. Suomi mainittiin edelläkävijämaana monetkerrat ja sai suosiota osakseen. Oli erittäin mieluista todeta kuinka suuri arvo annettiin Suomelle muitten maitten taholta, jotka ovat lähteneet samalle linjalle. Kokous sujui tiiviisti yhteisymmärryksen merkeissä ja myöskin julkilausuma, joka laadittiin ja hyväksyttiin yksimielisesti seuraavanlaisena:

Julkilausuma

IAZ pitää arvokkaimpana päämääränään ammatillisen itsenäisyyden saavuttamisen hammasproteetikkojen ammattikunnan keskuudessa kaikissa maissa, edustaen edellämaintuttua ammattikuntaa.

IAZ pyrkii aikaansaamaan yhdenmukaisen lisäkoulutuksen hammasproteetikoille ja tämä on puolestaan sopuisuudessa ammattikoulutusmääräysten kanssa EEC-maissa.

IAZ julistaa tässäkin yhteydessä, että itsenäisen hammasproteetikon ammatti kuuluu terveydenhoidolliseen ammattialueeseen, jonka jäsenet itsenäisesti valmistavat ja sovittavat hammasproteeseja suoraan potilaille ilman hammaslääkärin välikäsiä ja omallavastuullaan. IAZ lukeutuu tällä julkilausumallaan vallitseviin lakiin eri maissa.

IAZ on jatkuvassa kosketuksessa kansainvälisiin järjestöihin, kuten Maailman Terveysjärjestöön (WHO) sekä EEC:n kansallisiin virastoihin.

IAZ:aan kuuluu 14 kansakunnan ammatilliset järjestöt, joihin puolestaan kuuluu 60 kansallista ammattiliittoa alaltamme, joiden kanssa IAZ on kiinteässä kirjeenvaihdossa.

IAZ:n kansalliset alajärjestöt ponnistelevat kaikin käytettävissä olevin laillisin keinoin sellaisen päämäärän saavuttamiseksi, että itsenäisen hammasproteetikon ammatti laillistetaan kaikissa maissa ja saavuttaa arvostusta valtiovallan taholta kuten esimerkiksi pitämässämme maissa, — Suomi, Tanska, Tasmania, Kanadan 8 provinssia sekä Sveitsi (Zürichin kanton)

Tämä julkilausuma hyväksyttiin yksimielisesti.

Zürich, 10. lokakuuta 1975.

Konferenssi valitsi lähetystön, joka teki neuvottelumatkan Geneveen Maailman Terveysjärjestön päämajaan, josta seuraava selvitys:

Selonteko IAZ:n neuvottelupäiviltä Genevessä, Sveitsissä 10 elokuuta 1975.

IAZ edustivat seuraavat henkilöt:

B. P. Jensen (Tanska),
puheenjohtaja,
J. M. Molenwijk (Hollanti),
pääsihteeri,
M. Elomaa (Suomi)
U. Kari-Koskinen (Suomi)
H. Vandet (Tanska)

sekä Maailman Terveysjärjestön puolesta Herra B. V. Bezroukov, Dental Officer-Dental Health.

IAZ lähetystö selosti järjestön päämääriä sekä hammasproteetikkojen jatkokoulutuksen yhdenmukaistamista kansainvälisessä mielessä. Hammasproteetikko tulee erikoistumisen jälkeen täysin itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi sekä omalla vastuullaan valmistamaan ja sovittamaan hammasproteesit suoraan potilaille alusta loppuun saakka.

Maailman hammaslääkäreiden työkenttä on liian laaja, jotta he voisivat hoitaa hammasproteettisen työn tyydyttävällä tavalla. Hammasproteetikot ovat saaneetproteettisen alan erikoiskoulutuksen ja ovat kykeneviä keventämään hammaslääkäreiden työtä protetiikassa.

Monessa maassa maailmassa on puute hammaslääkäreistä ja spesialisteista hammasproteesialalla. Tämä tilanne on väestön kannalta huono, sillä proteesipalvelu jää puutteelliseksi ja monet jäävät kokonaan ilman tarvitsemaansa proteettista huolto- ja lisäksi erittäin kalliiseen hintaan. Epäilemättä tällä seikalla on epäedullinen vaikutus kansanterveyden kannalta.

IAZ:n delegaation käsityksen mu-

kaan proteettinen ala vaatii omat erikoiskoulutetut ammattimiehet, — ei kukaan ihminen voi olla siinä määrin monipuolinen, että voisi hallita koko hammasieteellisen alan ja siinä sivussa myös protetiikan. Näinhän on asianlaita muillakin medisiinisissä ammateissa.

Maailman Terveysjärjestö WHO ilmoitti, että monessa maassa on suoritettu tutkimuksia suontelon tilasta väestön keskuudessa ja todettu tilanteen olevan epätydyttävän. Omien elävien hampaiden huonokuntoisuuden lisäksi todettiin huonosti istuvia hammasproteeeseja sekä proteesien täydellistä puuttumista. Tilannetta harkitaan WHO:n neljässä jaostossa jonka jälkeen asiaa käsitellään ”Federation Dentaire Internationalissa”. Siis vierailumme ei olisi voinut olla paremmin ajoitettu.

WHO:n edustaja ilmoitti olevansa erittäin iloinen saadessaan IAZ:lta hyödyllistä informaatiota.

IAZ tulee laatimaan konseptin koulutus suunnitelmistaan ja lähettämään sen sihteeristönsä välityksellä Maailman Terveysjärjestölle. Tämä suunnitelma tullaan julkaisemaan WHO:n tiedonannossa, joten se tulee aikanaan koko maailmassa julkistettavaksi.

WHO on yhteydessä terveystoimintoihin maailman kaikissa maissa. Maailman Terveysjärjestö tulee omasta puolestaan pitämään sihteeristömme ajan tasalla ja tiedottamaan tilanteen kehittymisestä.

Tämän neuvottelutilaisuuden aikana kävi mm. selväksi, että Maailman Terveysjärjestö hyväksyy IAZ:n toiminnalleen asettamat päämäärät.

Lopuksi IAZ:n edustajille näytettiin koko laaja organisaatio.

IAZ:n sihteeristö

Neuvottelujen yhteydessä jätimme herra Bezroukville Suomen lain hammasteknikon toimen harjoittamisesta asetukseen saksan kielisenä, josta hän oli erittäin tyytyväinen ja suorastaan iloitsi siitä. Kolme tuntia kestäneen tilaisuuden jälkeen lähdimme paluumatkalle antamaan neuvotteluista edellämainitunlaisen selostuksen. Matka tapahtui junalla ja samalla saimme ihailia Sveitsin vuoristoa ja viiniviljelmää. Matka oli todella antoisa ja tuotti toivotut tulokset. Erittäin iloisia olimme siitä, että Suomen edustajat kongressi valitsi lähetystöön ja sille annoimme erittäin suuren arvon.

IAZ:n päätöstilaisuus oli Zürichin raatihuoneen istuntosalissa, joka teki juhlanan vaikutuksen läsnäoleviin kun kaikkien maiden edustajat esittivät omat tervehdyksensä ja kiitoksensa. Kongressi päättyi sitten juhlaillallisiin sveitsiläiseen tyyliin ja erikoisuksineen hotellin juhlasalissa. Mielinpainuvaksi jäi hetki, kun IAZ:n kunniapuheenjohtaja Rolf Pfenniger saapui rouvansa kanssa asemalle meitä saattamaan. Näin päättyi vaiherikas ja antoisa IAZ:n kongressi 1975.

Emaa

TIEDOTUS

Kaikille niille, jotka tarvitsevat työvoimaa ja niille, jotka ovat työpaikan tarpeessa ilmoitetaan, että tästä lähtien on käännyttävä suoraan paikallisten työvoimatoimistojen puoleen, joille lain mukaan kuuluu työnvälitys ja niitä hoitavat. Liitto ei enään välitä työpaikkoja niitä tarvitseville. Välityskielto on tullut työvoimaviranomaisilta.

SUOMALAISIA HAMMAS- TEKNIKKOMUISTELMIA

Syyskuun 19 päivän iltana tuli pari suomalaista hammasteknikkoa vierailulle kotiini Tukholmaan. Olemme tunteneet toisemme jo kauan, noin 30 vuotta. He olivat täällä opintomatalla, mm. Sjödingin hammasteknistien tarvikkeiden tehtaalla.

Heidän lähdettyään täältä myöhään illalla tulin muistelleeksi, miten yhteydet Suomen ja Ruotsin välillä tällä ammattialueella ovat syntyneet ja kehittyneet.

Mikäli oikein muistan, alkoi se myöhään syksyllä 1936 eräällä kirjeellä, jonka oli lähettänyt hammasteknikko Ernst Grönholm Helsingistä silloiselle Tukholman Hammasteknikkoliitolle.

Käsitimme hänen toivomuksensa yhteyksistä suomalaisten ja ruotsalaisten hammasteknikkojen kesken pikemminkin henkilökohtaisena kuin järjestöllisenä.

Koska asemani Tukholman yhdistyksen johtokunnassa ei ollut työn rasittama, annettiin minulle tehtäväksi vastata Grönholmin kirjeeseen ja "pitää yllä" yhteyttä. (Ei ole vaikeata saada kirjoitustöitä johtokunnissa.).

Se, mitä meillä oli tarjota Yhdistyksen puolelta Grönholmille ja suomalaisille virkaveljillemme, oli "Tandteknikern" ("Hammasteknikko"), yhdistyksimme ja liittomme säännöt ja pientä yleisjuttua ruotsalaisten kollegojen oloista ja työtaivoitteista.

Grönholmilta tuli suurin piirtein samaa meille lukuunottamatta ammattilehteä, jollaista ei silloin Suomessa ollut.

Yhteydenotot tulivat sittemmin yhä nuikemmiksi ja lopuksi lakkasivat kokonaan. Ernst Grönholm ja hänen kirjeensä "hävisivät tietymättömiin", kuten ystävillämme Suomessa on tapana sanoa.

Lokakuussa 1938 saimme laajan ja seikkaperäisen "reportaasin" Helsingistä. Mutta nyt olivat lähettäjinä kollegat PaaVo Koivula ja G. A. Sundholm, mikäli oikein muistan.

Selostuksesta, joka esitettiin "Tandtekniker'in" lokakuun numerossa v. 1938, ei nimittäin käynyt ilmi tekijän nimeä. Ehkäpä tiettyä varovaisuutta oli tässä sen vuoksi, että kirjoituksessa kerrottiin Suomen hammaslääkäriliiton aloittamasta hammasteknikkokoulusta ja niistä toimenpiteistä, joihin hammasteknikkojärjestö ryhtyi pysähdyttääkseen valtiontuen mainitulle koululle. V. 1927 koulu alkoi, mutta kuoli 5-vuotisen toiminnan jälkeen, ilmoitti artikkelintekijä.

Edelleen saimme tietää, että Suomen Hammasteknikkojen Seura perustettiin syksyllä 1925, ja että sen jäsenluku oli jatkuvassa nousussa ja että Suomen Lääkintöhallituksen oli otettu yhteys järjestetty hammasteknikkokoulutusta varten.

Sotatapahtumat estivät sitten muutamiksi vuosiksi yhteydenpidon, mutta yhteydet solmittiin uudelleen heti rauhanneon jälkeen v. 1945 hammasteknikko Paul Tallrothin tullessa Tukholmaan ja ilmoittaessa meille, että tilanne oli vaikea Suomen hammasteknikoille vallitsevan raaka-ainepulan takia.

Ruotsin hammaslaboratorioissa toimeenpantiin silloin ennenkaikkea proteesipohjamateriaalin ja posliinihampaiden keräys. Myös annettiin poria ja muita tarveaineita, mitä täältä voitiin saada. Omat hammasdepotimme olivat toimituskykyisiä koko sodan ajan. Tallrothin lähtiessä muutaman päivän päästä kotiin Helsinkiin oli hänellä sangen paljon tarvikkeita mukanaan. Jaettiin näitä sitten järjestön tai henkilökohtaisesti herra Tallrothin kautta ei ole tiedossamme.

Tallroth tuli muutaman kerran uudel-

leen vieraaksi juuri muodostettuun laboratorio-omistajien järjestöömme, mutta tällöin hän etupäässä piti esitelmää siitä, miten pitäisi noudattaa "hienoja tapoja" hammaslääkäreitä/asiakasta kohtaan.

Vähitellen saimme kosketuksia muihin virkaveljiimme Suomessa. Muistan mm. John Sandströmin, Gunnar Koskisen, Sulo Nurton, Mauno Bäckmanin, Emil Railion, Allan Raij'n. Vähitellen tuli myös Mauno Elomaa mukaan kuvaan, mutta silloin olin jo poissa yhdistyselämästä.

Huomattavan lisän Ruotsin hammashoitohistoriaan antoi suomalaissyntyinen hammasteknikko/merikapteeni Väinö Karhusaari 50-luvun alussa (luulisin). Hän tuli parhaiten tunnetuksi esittämällä teorian leukanivelen liikkeistä, mutta ilmoittautui myös kerran vastaväittäjäksi erääseen tohtorinväitöstilaisuuteen Tukholmassa, jossa hän matemaattisilla tiedoillaan aiheutti tiettyä hämmennystä tiedekunnan johdolle. Hänen kirjoituksiinsa "leukanivelen liikkeistä" on julkaistu ruotsalaisissa "hammasteknisissä aikakauslehdissä".

Tammikuun 30 päivänä 1955 vietti Suomen Hammasteknikkojenliitto 30-vuotisjuhlaansa vuosikokouksen yhteydessä Helsingissä. Kokouksia ja juhlaa edelsi tammikuun 29 päivänä näyttely Balderin juhlasalissa Aleksanterinkatu 12:ssa.

Käynnilläni tässä näyttelyssä tulin siihen käsitykseen, että me Ruotsissa olimme paremmin varustautuneita valukultaseosten ja muiden jalometallien osalta, samoin jalometallisten puolivalmisteiden osalta erilaisia hammasteknisiä tarkoituksia varten. Kotiin tultuani menin työpajanaapurin John Sjödingin luo ja kerroin hänelle asiaintilasta. Sjöding oli aikaisemmin toiminut hammasteknikkona Tukholmassa ja tunsimme toisemme jo 30-luvun alusta saakka. Nyt hän johti hyvin merkittävää laitosta, joka valmistaa jalometalliseoksia ja puolivalmisteita hammasteknisiin tarkoituksiin.

Hän kiinnostui asiasta ja antoi vävynsä insinööri Magnus Engströmin solmia tarpeellisia yhteyksiä liikkeensä tuotteiden myymiseksi Suomessa.

Olin kyllä ymmärtänyt, että juuri "Dentaldepot" oli alan johtava liike Suomessa ja tämän kautta tulivatkin Sjödingin tuotteet myyntiin.

Muutaman kerran uskottiin minulle proteesirakennelmien esittely Helsingissä, joiden valmistuksessa oli käytetty Sjödingin tuotteita.

Omasta puolestani yhteistyö Suomessa olevien hammasalan henkilöitten kanssa on ollut pelkästään hyvä ja mielenkiintoinen, mutta "varjelkoon" siitä päivästä kun jääkiekko tulee kuvaan. Silloin on rauha mennyttä. *Oskar Akestad*

LEHEMME TILAAJILLE, ILMOITTAJILLE SEKÄ KAIKILLE YSTÄVILLE

Hyvää Joulua
ja

Onnellista Uutta Vuotta

HAMMASTARVIKE OY

Yksi tärkeimmistä päätöksistä, mitä ammattialamme on koskaan tehnyt, oli 10/10 -55, jolloin päätettiin perustaa ammattikunnan oma liike — Hammastarvike Oy.

Silloisissa säännöstellyn tuonnin jalkelussa eivät kaikki hammasteknikot tunteneet saaneensa oikeudenmukaisesti tarvikkeita ja raaka-aineita käyttöönsä ja kun vielä kuului juttuja siihen suuntaan, että hammaslääkärit suunnittelivat tekehampaiden oston yhteyteen n.s. 'reseptipakkoa', jolloin vain heidän antamallaan todistuksilla saisi alamme liikkeistä tavaraa, oli perustamispäätös sinetöity.

Ensimmäinen johtokunta joutuikin Allan Raijn johdolla aloittamaan työnsä vaikeissa olosuhteissa ja ottaen huomioon alamme erikoisuuden oli hyvän työvoimankin saanti erittäin hankalaa. Alkuvaikeuksista kuitenkin selvitettiin mm. korottamalla pääomaa 40.000,— mk:sta 120.000,— mk:aan, mutta kuitenkin myynti ei vielä vuonna 1966 aikana pystynyt nousemaan yli 300.000,— mk:n. Vuonna 1967 päätti johtokunta erinäisten muitten toimenpiteitten ohella puheenjohtajansa Atte Franckin aloitteesta palkata aluksi koemielessä naisedustajan esittelemään ja myymään alamme tuotteita. Koe onnistui niin täydellisesti, että tästä voisimme aloittaa tavallaan kuin uuden "lehden" Hammastarvikkeen historiassa, sillä myynti alkoi nousemaan huomattavasti ylittäen v. 1973 jo 1 milj. mk:n rajan. Silloisesta kokeilumielessä otetusta laukku kantavasta 'agentti' Aino Kiemestä on tarmokkuutensa ansiosta tehty liikkeen toimitusjohtaja,

joka tunnetaan alamme Euroopan tuotantolaitoksissa tehokkaana myyjänä ja liikkeenhoitajana aina Japania myöten.

On ilahduttavaa, että yhä useammat hammasteknikot ovat omaksuneet Hammastarvikkeen omaksi ostopaikakseen sekä liittyneet liikkeeseen osakkain, joita on jo yli 300 ja täten luoneet ostoketjun, josta on koko ammattikunnalle taloudellista hyötyä, sillä liike ei ole kiinnittänyt niinkään paljon huomiota osingonjakoon osakkaille kuin siihen, että ammattikunta saisi tarvikkeita ja raaka-aineita mahdollisimman edullisesti.

Hammastarvikkeen tulevaisuutta viitoitettaessa voitaisiin ajatella, kunhan varastovaraukset ja huoneistokysymys on saatu kuntoon, että sitä voitaisiin käyttää yhä enenevässä määrin ammattikunnan hyväksi myöntämällä stipendejä ja esim. hankkimalla sopivan kesänviettopaikan, jossa voitaisiin neuvotella ja nuorilla, joilla ei ole omaa palstaa, saisivat täten mahdollisuuden kesänsä viettoon jne.

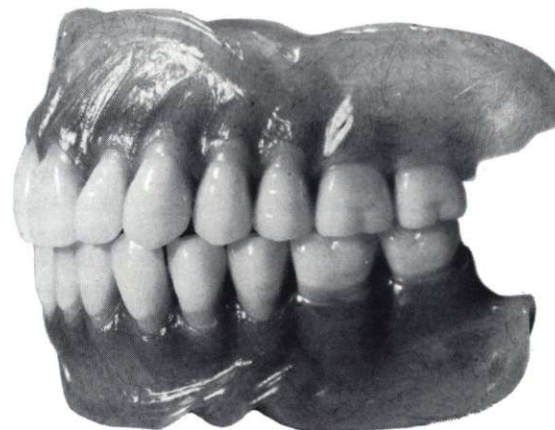
Hammastarvikkeen johtokunnan muodostavat: phj. Atte Franck, varaphj. Mauno Elomaa, sihteeri Aarne Leinonen, Harry Hägg ja Tauno Rusanen sekä varajäsenet Leo Salminen, Veikko Mattila ja Matti Sänkiäho.

Lopuksi johtokunta kiittää niitä lukuisia ammattiveljiä ja myyntipisteitten hoitajia, jotka vuosien varrella ovat monella tavalla uurastaneet liikkeen hyväksi.

20-vuotis syntymäpäiväänsä Hammastarvike Oy vietti, yhtiökokouksessa päätöksen mukaisesti, työn merkeissä.

Johtokunta

VITA SYNOFORM

TAKAHAMPAISSA puremisteho ja esteettisyys yhtyvät harmoonisesti — myös ristipurennassa — helppo asetella — saatavana posliinista ja akryylistä — kannattaa kokeilla!

Valmistaja:
VITA ZAHNFABRIK
Säckingen
Länsi-Saksa

YKSINMYNTI:

VEIKKO AUER

PUH. 174 213 — VUORIK. 22 A — HELSINKI 10

"LABORATORIO MYYDÄÄN"

Hyvin varustettu (levyproteesit, kultaterästyö, posliini ja oikominen), hyvämaineinen, kahden tekniikon laboratorio myydään poismuuton takia.

Tiedustelut
915/149 110

Jorma Warme
Keijo Polón
Pauli Eloranta
Irja Oksanen
Lars Lundell
**Oulun Seudun Hammas-
tekniikkojen Seura:**
Veikko Kallinen
Erkki Seppänen
Raimo Immonen
Jorma Orell
Veli Heikkinen
Heikki Tähtinen
Vilho Kolivuori
Osmo Kolivuori
Matti Keränen
Jouko Rantaniemi
Taimo Marttila
Heikki Hedman
Heikki Kukkonen
Pauli Roppola
Arto Westerlund
Kalevi Ilkka
Eila Säilynoja
Helena Kesti
Hannu Orell
Kristiina Alanärä
Olavi Kasurinen
Matti Kuorikoski
Viljo Ahonen
Esko Tahvanainen
Heikki Kujala

Yrjö Hentilä
Erkki Ontero
Pentti Säämänen
Martti Peltosaari
Yrjö Kailasuo
Alpo Pinta
Niils Nygård
Matti Karppinen
Kari Sarste
Merja Rissanen
Esa Ontero
Reijo Mähönen
Ben Holthöfer
Ragnar Holm
Max Holm
Lapin Hammastekniikkojen Seura:
Markku Selin
Pentti Kasurinen
Ari Ahrikkala
Arvo Fräki
Antti Tarkiainen
Jaakko Herva
Timo Juutinen
Jouko Laitinen
Jyrki Isojärvi
Paavo Mäntyniemi
Ahti Silén
Niilo Saarinen
Urho Tarvainen
Jukka Anttila
Erkki Auvinen
Reijo Laitinen

Kari Jylkkä
Merja Luomakyyny
**Tampereen Seudun Hammas-
tekniikkojen Seura:**
Elis Ahonen
Risto Airola
Erkki Asikainen
Kauko Eskelinen
Tapani Försti
Aki Halme
Jorma Halme
Sointu Helenius
Kalervo Ingalsuo
Margareta Ingalsuo
Lea Jokisalo
Markku Järventie
Markku Järvinen
Eino Kastell
Ismo Kemppainen
Pertti Kelotie
Vuokko-Ilona Kivelä
Martti Koivunen
Pertti Koivunen
Ilkka Kokkonen
Asko Korkeala
Mauno Korkeala
Aarne Koski
Eino Kosonen
Tero Kuula
Jaakko Lankoski
Hannu Leppäkorpi
Irene Leppäkorpi

Antti Lindroos
Martta Lindell
Juhani Läykki
Olli Manninen
Erkki Mikkola
Mauno Mäkelä
Raimo Mättö
Erkki Nojonen
Larssi Nojonen
Pauli Nurmi
Raimo Packalén
Pertti Peltokangas
Juho Rajamäki
Visa Rahkonen
Raimo Repo
Helena Riikonen
Osmo Riikonen
Mikko Rikkonen
Elli Räisänen
Seppo Saarinen
Olavi Salmi
Kalle Salonen
Kaarlo Skarén
Reijo Sokura
Veikko Sokura
Paavo Talja
Anja Tuurna
Reijo Tähtinen
Arvo Uotila
Eerikki Vuorimies
Lasse Vuorimies
Kari Östring

Leo Salminen
Vilho Makkonen
Erkki Lappi
**Keski-Pohjanmaan Hammas-
tekniikko Seura:**
Hans Sabel
Jörgen Näse
Arnold Wickman
Kauko Riikonen
Hans Boström
Erkki Ahola
Märta Urho
Johan-Erik Sulkakoski
Birger Hollander
Stig-Erik Lundqvist
Kaj Svan
HAMMASTARVIKE OY
Anu Kieme
Sisko Sintonen
Atte Franck
Esko Knaapi
Usko Kari-Koskinen
Albert Herberz
E. O. Vuori
Mauno Elomaa
**Turun Hammastekniikkojen
Seura:**
Eeva Anttila
Jukka Aro
Lauri Aro
A. O. Haarnimo
Esko Heikkinen

Toivotamme kaikille ammattioeläjille Hyvää Joulua ja menestystä vuodelle 1976

Suomen Hammastekniikkojen Liitto — Finlands Tand-
tekniker Förbund r.y. t oivottaa jäsenilleen parhaita
jouluiloa sekä Uudelle Vuodelle onnea ja menestystä.
Tillönskar sina medlemmar den bästa Julglädje så-
väl som lycka och framgång för det Nya Året.

Die Redaktion wünscht allen
Werten Kollegen im Auslande
ein **Fröhliches Weihnachtsfest**
und ein **Glückliches Neues Jahr**
1976!

IRROITETTAVA CROZAT-LAITE IENORTOPEDISIÄ TAPAUKSIA VARTEN SEKÄ PROTEETTISIA TOIMENPITEITÄ ESIVALMISTA- VANA LAITTEENA

Crozat-laitteen, — joka valmistetaan kulta, hopea tai teräslangasta, — tarkoituksena on siirtää ainoastaan pysyviä hampaita. Sen vaikutus on elastinen ja vaikutus etupäässä transversaalisuuntaan siirrettävien hampaiden liikuttaminen. Tämä irroitettava laite on kiinteisiin oikomislaitteisiin verrattuna erittäin siro (Kuva 1) ja soveltuu hyvin myöhäistapauksia varten. Lisäksi se on tehokas.

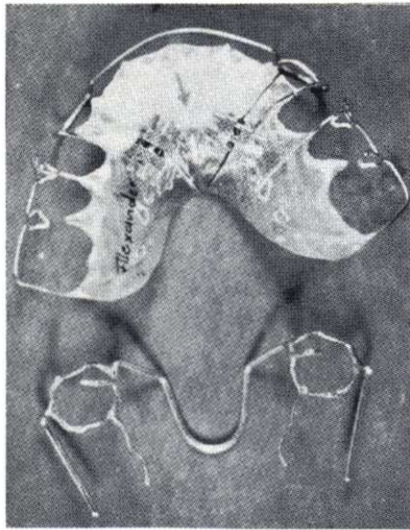
Indikaattiot

Crozat-laite sopii seuraavissa tapauksissa:

1. 10—14 vuoden ikäisten potilaiden ortodontiseen hoitoon Anglen luokissa I, II ja III.
2. Sekapurenta tapauksissa, joissa 6 vuotiaan potilaan molarit sekä etuhampaat ovat jo puhjenneet.
3. Myöhäistapauksissa, — siis myös aikuispotilaiden ollessa kysymyksessä.
4. Esihoitona myöhempiä ortopedisiä tapauksia varten.

Edut verrattuna irroitettavaan aktiivi-levyihin:

1. Laitteen sirous, koska ei tarvita akryyliosia. Tällöin lapsipotilaat on helpompi saada pitämään laitteen.
2. Parempi hygienia.
3. Mahdollisuus käyttää laitetta myös aikuispotilaiden ortodonttisissa töissä.
4. Lyhyempi hoitoaika.

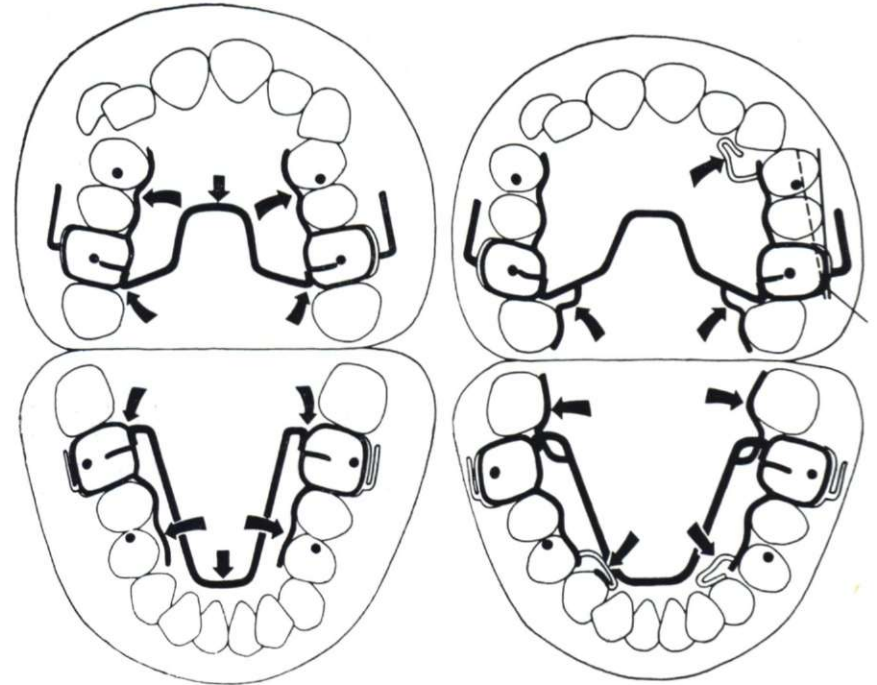
Kuva 1. Irroitettava Crozat-laite on rakenteeltaan huomattavasti sirompi kuin levylaite ja näinollen myös miellyttävämpi pitää suussa.

Varjopuolia

1. Vaikeampia valmistaa.
2. Kalliimpi hinta, — etenkin kullankäytettäessä.

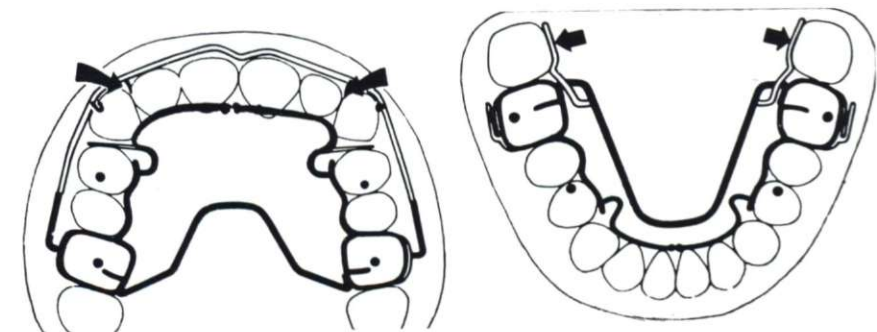
Ienortopedinen hoito tapahtuu kolmessa vaiheessa. Seuraava vaihe aloitetaan aina vasta silloin kun edellinen on loppuunsaoritettu, — eli siis haluttu tulos saavutettu.

1. vaihe. (Peruslaite) Tarkoituksena liikuttaa ensimmäisiä molareita sekä ensimmäisiä ja toisia premolareja. (Kuva 2) 2. vaihe. Kulmahampaiden liikuttaminen sekä toisten molarien (Kuva 3) 3. vaihe. Etuhammasalueen oikaiseminen, (Kuva 4 a) neutraalipurennan aikaansaaminen sekä sen varmistaminen, purentakorjaukset, premolarien mahdollisesti tarvittavat kiertoliikkeet, retentiot.

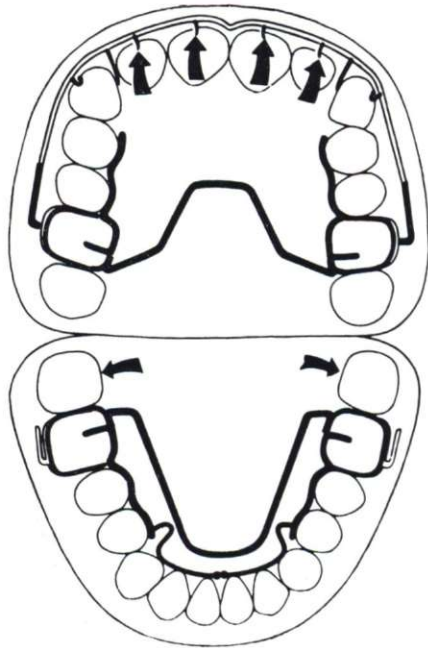

Kuva 2. Ensimmäisessä vaiheessa on tarkoituksena siirtää ensimmäiset molarit sekä ensimmäinen ja toinen premolari.

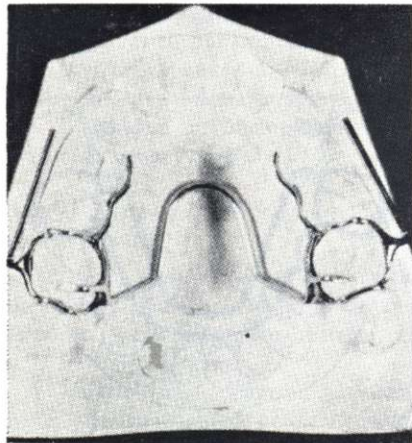
Kuva 3. Toinen vaihe käsittää kulmahampaiden asennon siirtämisen ja toisten molarien asentomuutokset.

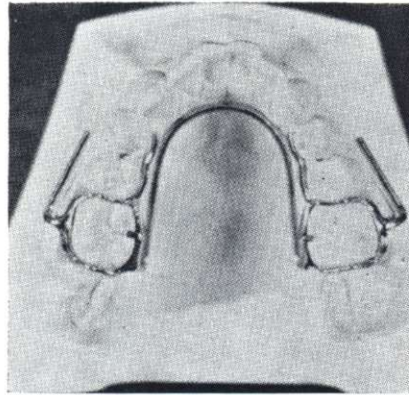
Kuva 4 a. Kolmannessa vaiheessa suoritetaan lähinnä etuhammas alueen oikaisu.

Kuva 4 b. Kolmanteen vaiheeseen kuuluu myös neutraalipurennan aikaansaaminen.

Kuva 5.

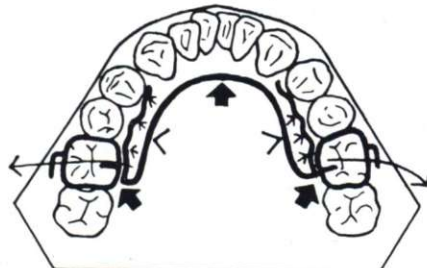

Kuva 6. Jotta suunniteltu lopputulos saavutettaisiin, on taivutetut lankaelementit kiinnitettävä tarkoin ohjeiden mukaan ja suurta huolellisuutta noudattaen.

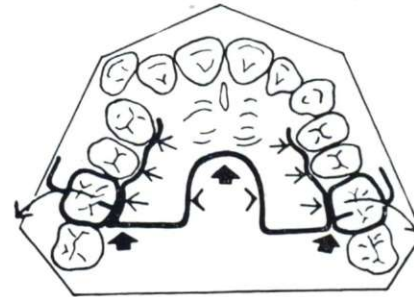
Laboratoriovaihe

Taivutetut lankaelementit, jotka ovat läpimitoiltaan erilaisia, on sovittava tarkoin ohjeiden mukaisesti jotta olisi mahdollista saavuttaa haluttu tulos. (Kuvat 5 ja 6) Horisontaalisesti vaikuttavien voimien vaikutus hampaisiin saavutetaan parhaiten kohdistamalla ne hampaiden lingualisivuihin hampaan paksumman kohdan alapuolelle. (Katso kuvaa 7)

Seuraavien kuvien avulla käynee selvemmin ilmi, miten teknillinen sovellutus toteutetaan käytännössä.

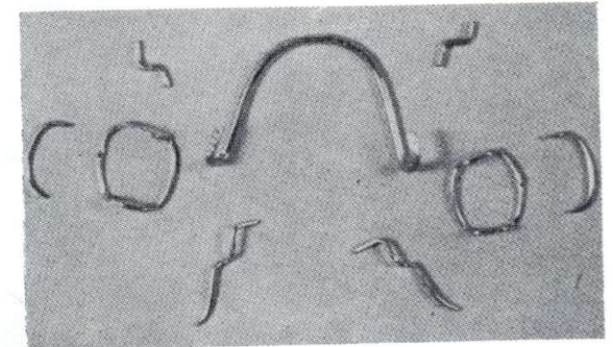

Kuva 7.

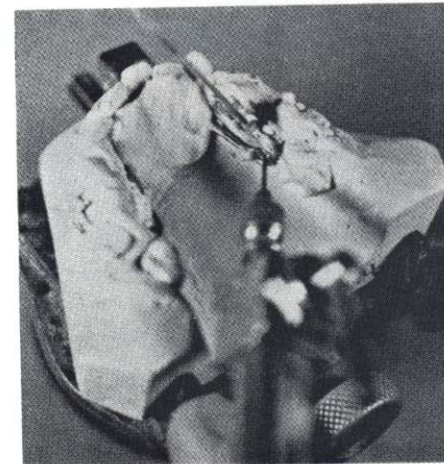

Kuva 7 a.

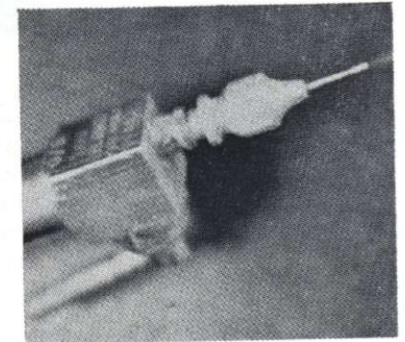
Kuvista 7 ja 7 a käy ilmi horisontaalisten voimien vaikutus hampaiden oikomista ja puremnan "venyttämiseen".

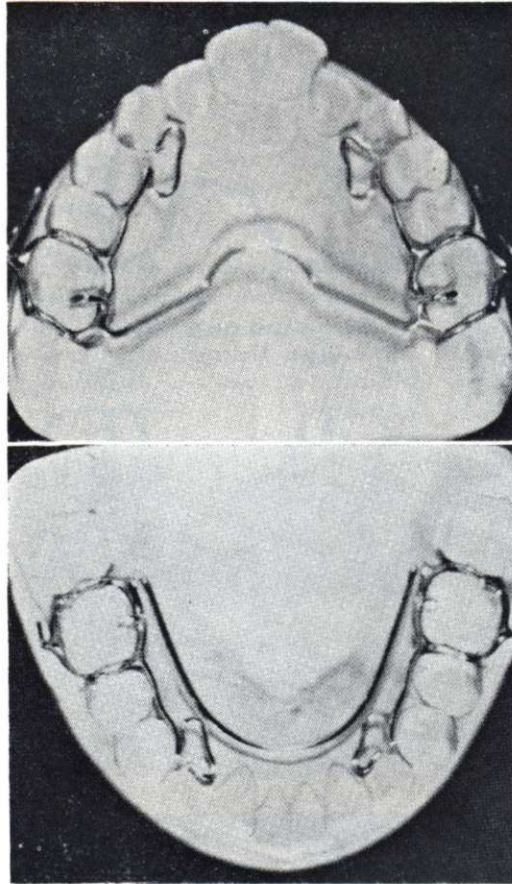
Kuva 8. Crozat-laitteen yksittäiset lankaelementit: Platinaali-, tai lingualikaari 1,3 mm, Jackson-pinteet 0,7 mm, edellisiin kuuluvat Crecentit 0,8 mm, purupintatuet 1,0 mm ja linguali-jouset 1,0 mm.

Kuva 9.

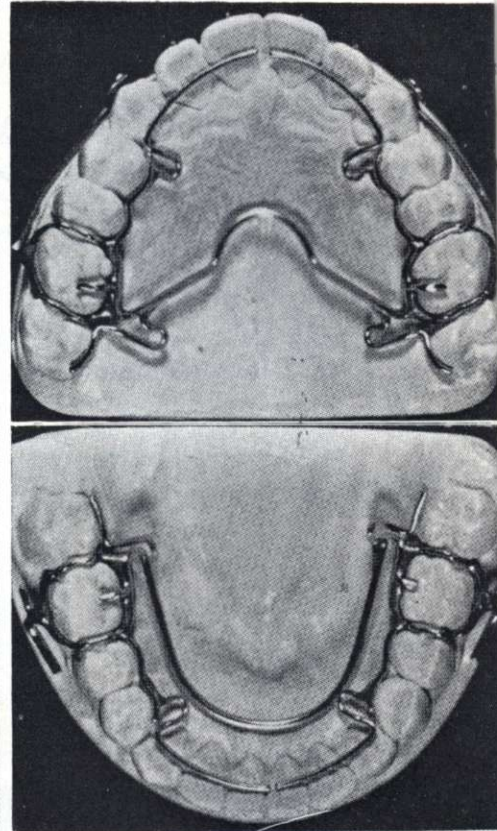
Kuva 10. Erikoista poltinta apuna käyttäen juotetaan eri elementit toisiinsa kipsimallilla.

Kuva 11.

Kuvassa 11 on ensimmäisen vaiheen elementit asennettu paikoilleen molareihin ja premolareihin. Tästä lähtökohdasta laitetta voidaan laajentaa tapauksen tarpeen mukaan. Hammaslääkäri aktivoi jousen suussa aika ajoin. Silloin kun on välttämätöntä siirtää kulmahampaat tai toiset molarit, juottaa tekniikko laitteeseen tarvittavat lisäjouset 0,8 mm vahvuista langasta.

Kuvissa 12 ja 13 Kolmannen vai-

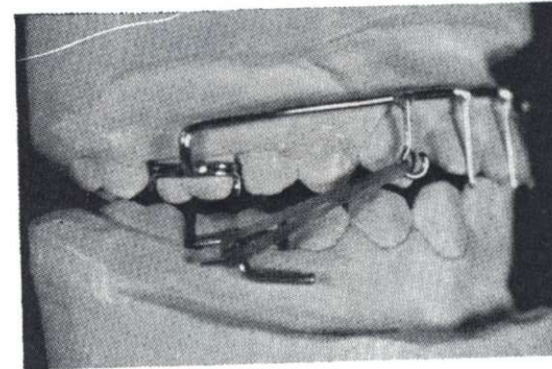
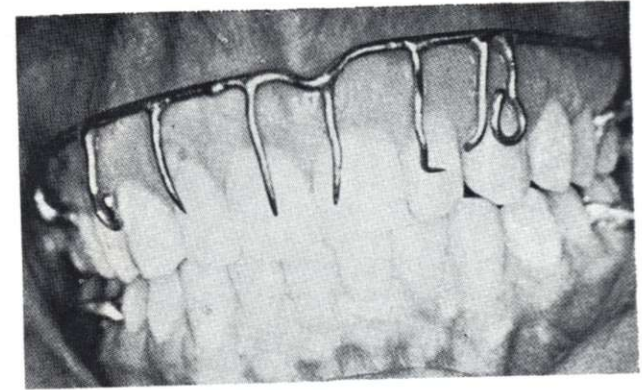

Kuva 12.

heen tullessa ajankohtaiseksi, hammaslääkäri antaa ohjeet laboratorioille niiden lisäelementtien kiinnittämiseksi, jotka katsotaan välttämättömäksi purentakorjauksia varten. Tähän kolmanteen vaiheeseen tarvitaan seuraavia lankapaksuuksia:

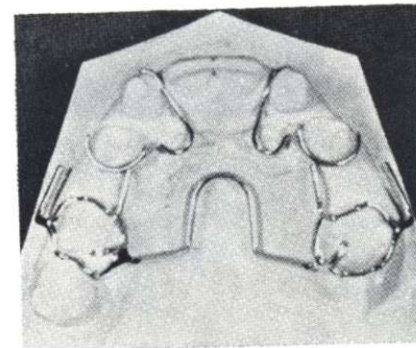
1. Apujousiin etualueella 0,8 mm,
2. Vestibulaarikaareen 1,3 mm,
3. Suoria ja L-muotoisiin nastoihin etuhampaiden asentovirheiden korjaamiseksi 0,8 mm,
4. Kulmahammashakasia varten sekä kumi-vetonauhojen kiinnitystä varten 0,8 mm.

Kuva 13.

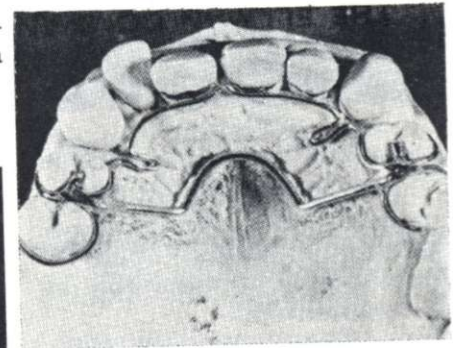

Kuva 14.

Kuvassa 14 nähdään kumi-vetolenkki distaalipurennan korjaamista varten.

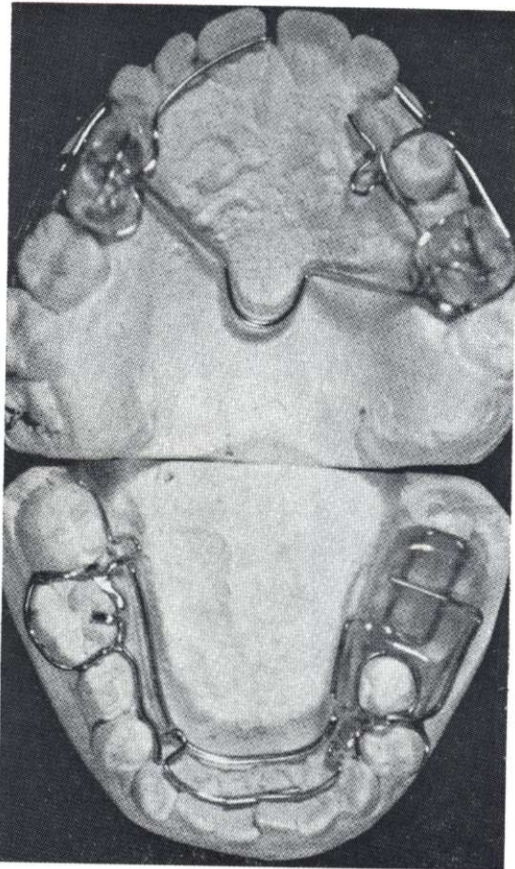

Kuva 15.

Kuva 16.

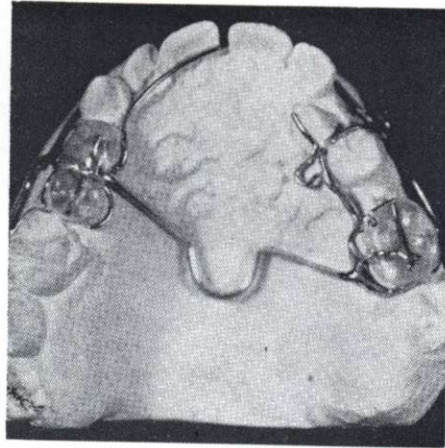
Kuvissa 15 ja 16 näemme Crozat-laitteen käyttömahdollisuudet myöhemmässä vaiheessa tapahtuvia prooteettisia toimenpiteitä silmälläpitäen.

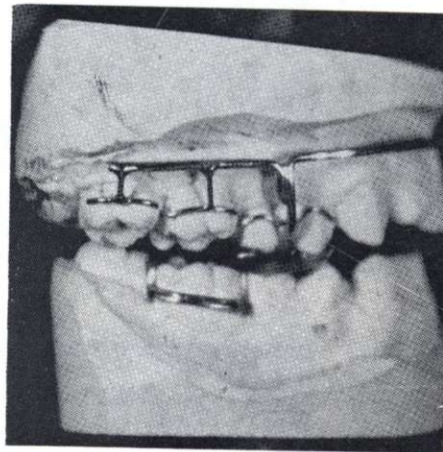
Kuva 17.

Kuvassa 17 on esitetty yhdistelmä-ratkaisuja, joissa on käytetty akryyli lisäelementtejä vaikeiden oklusiovirheiden korjaamiseksi samoin kuin ristipurentatapauksissa.

Tämän artikkelin julkaisija on käyttänyt lähdeaineistona USA:ssa saavutettuja tutkimustuloksia. A. T. Wiebrecht: "Crozat appliances in maxillofacial orthopedics", — (1956)

Kuva 18. Apujousen 23:ssa tarkoituksena on korjata voimakas ristipurenta.

Kuva 19. Pienten bukkalijousien tarkoituksena on poistaa okklusiovirhe 17 ja 16:ssa.

Käännös: Das Dental Labor No 5 1975.

Rauhallista Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta
LIISI JALKANEN

KIELENALUSBYYGELIN MUOTOILUSTA

Bert T. Cecconi, D.D.S., M.S.,
Lackland Air Force Base,
Texas

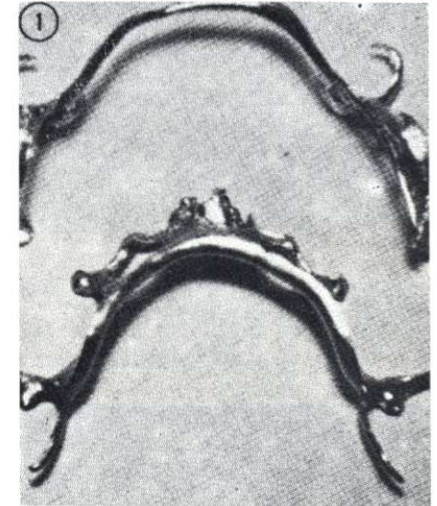
Tässä selostettava kielenalusbyygeli on muotoilultaan sellainen, jota on USA:ssa käytetty vuodesta 1967 irroitettavien osaproteesien yhteydessä.

Helsingin Hammasteknikoseura

Tammikuun kuukausikokous 19. 01. 1976 klo. 19.30 Ylä-Primulan kabinetissa (Kalevankatu 2 C) aiheena HLL:n Pentti Laineen esitelmä jäljennösaineista. Uudet ja vanhat asiasta kiinnostuneet joukolla mukaan. Uusi jäsen et ole vielä menettänyt tilaisuuttasi päästä seuraamaan kevätkauden hyvää ohjelmaa Ota nyt tilaisuudestasi vaari. TULE KOKOUKSEEN JA LIITY JÄSENEKSI (jäsenmaksu 20:—).

Johtokunta

Kuva 1.

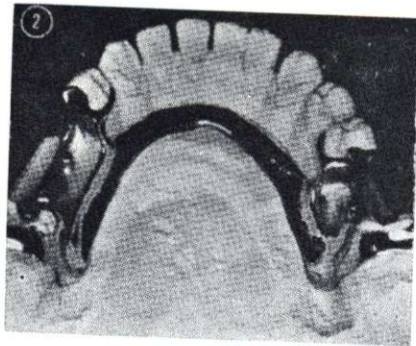
Kaksi alaleuan lingualikaarta, joista toinen ohut ja peräänantava, toinen taaseen paksumpi ja tällöin myös jäykempi.

To our colleagues and friends overseas we send our best wishes for a **Merry Christmas** and a **Happy New Year 1976!**

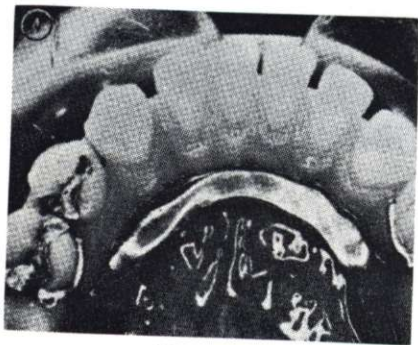
Kliinisten tutkimusten mukaan ainoastaan kaksi tapausta ei sopeutunut potilaan käyttöön useiden satojen tapausten joukosta.

Perusvaatimuksena voidaan pitää, että kielenalusbyygeli, eli lingualikaari

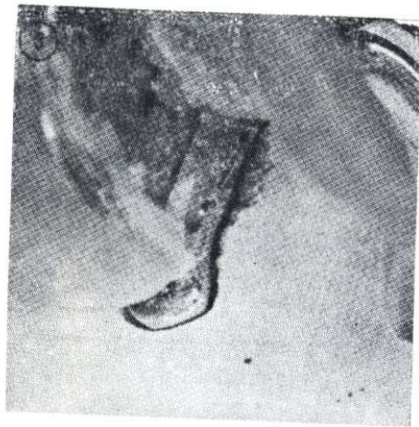
Kuva 2.

Alaleuan kaari kokonaisuudessaan sijoitettuna alveo-linguali syvänteeseen.

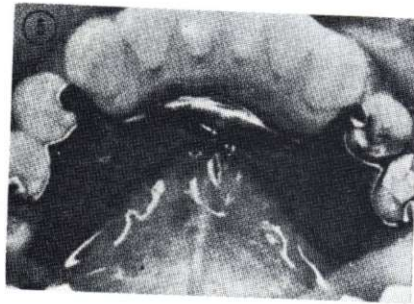
Kuva 4.

Kolme kliinisesti oikein tehtyä kielenalusbyygeliä. Tarpeettomia retentiokobtia ruuanjätteille ei ole, — kaarien muoto ei tunnu häiritsevältä potilaan suussa. Kaarien jäykkyys on niinkään vaatimusten mukainen.

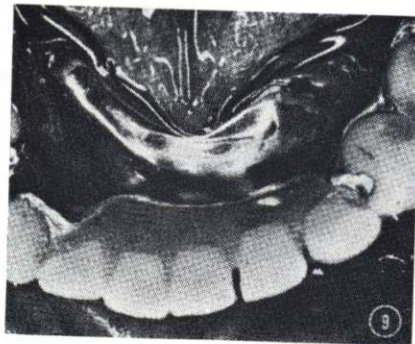

Kuva 3.

Halkileikkaus mallilla olevasta kaaresta. Kuvasta näkyy miten kaari asettuu alveo-linguali syvänteeseen ja paljonko tilaa jää kaarelle.

Kuva 5.

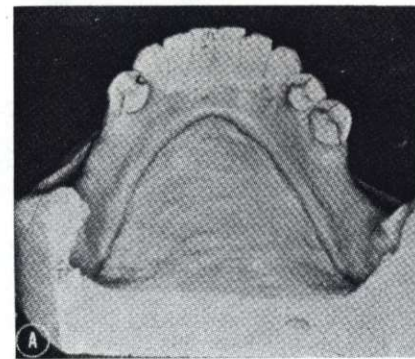
Kuva 6.

ri on oltava jäykkärakenteinen eikä se saa painaa tai ärsyttää hammasalueen kudoksia. Lisäksi sen täytyy olla siten konsruoitu, ettei se tunnu epämiellyttävältä potilaan suussa eikä se liioin saa kerätä ruuan jätteitä.

Laboratoriotutkimukset ovat osoittaneet, että jäykkä byygeli rasittaa vähemmän tukihampaita kuin peräänantava. Kliinisesti on todettu, että tukihampaiston ympärillä oleva kudος reagoi epädullisella tavalla suun sisäisiin laitteisiin. Seuraavassa on tarkoitus selostaa sellaisen byygelin rakennetta, joka vastaa näitä vaatimuksia.

Jäykkyys on fysikaalinen tekijä. Jäykkyys lisääntyy neliöissä suhteessa byygelin korkeuteen (okklusali-linguali suunnassa) ja kuutioissa suhteessa paksuuteen (labio-lingualisesti).

Tutkimustulokset osoittavat, että rasitukset kohdistuvat voimakkaimmin kaaren keskikohtaan sekä molemmille sivuille, joissa vapaaloppuisen proteesin satulaosat alkavat, — siis lingualikaaren ja akryylisatuloiden yhtymäkohdassa. Siksi byygelin täy-

Kuva 7.

(A) Työ päämallilla. Näemme miten vapa ulottuu 3 mm paksuisena alveolinguali

tyy olla tarpeeksi tukeva ja jäykkärakenteinen.

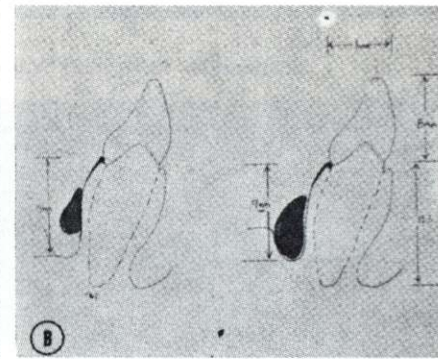
Kudosystävällisyys on biologinen tekijä. Alue, joka on kauimpana hampaista on alveo-lingualinen syvänte. Tästä syystä kielenalusbyygeli olisi sijoitettava juuri tälle alueelle. (katso kuvaa 2)

Kun vapaaloppuisista alaleuan osaproteesia rasitetaan puremisvaiheen aikana, lingualikaari liikkuu. Jotta huomioitaisiin puremisvaiheiden aikana tapahtuvat suupohjan liikkeet, on kaarta suunniteltaessa jätettävä tarpeellinen pelivara (katso kuvaa 3) Näin konsruoitu byygeli vaikuttaa myös vähimmin häiritsevältä potilaan suussa eikä kerää sanottavasti ruuanjätteitä.

Valmistusmenetelmät.

Ensiksi valmistetaan akryylijaljennöslusikka tavalliseen tapaan ja näin otetun jäljennöksen mukaan valetaan malli.

1. Jäljennöslusikka sovitetaan suussa ja poistetaan kaikki mahdolliset ylimenevät osat. Lusikan reunan ja

alueelle, allemenevissä kohdissa. (B) Graafinen esitys poikkileikkauksesta josta käy ilmi kaaren sijainti alveolireunalla.

suunpohjan uran väliin on jätettävä 1—1,5 mm pelivara.

2. Lopullinen jäljennös otetaan siliikonipohjaisella jäljennösaineella.

3. Erittäin juoksevaa jäljennösainetta ruiskutetaan hammas ja ienalueille.

4. Jäljennösainetta normaaliin jäljennösaineella täytettynä viedään suuhun.

Potilasta kehoitetaan pitämään kielenä lusikan lingualipintaa vasten paikallaan.

5. Jäljennös otetaan suusta ja tarkastetaan, että kaikki kriittiset kohdat todella ovat tarkasti mukana jäljennöksessä.

Toimenpiteet laboratoriossa.

1. Päämalli valetaan kovakipsiin alipainemenetelmää käyttäen.

2. Osaproteesi suunnitellaan ja kokeillaan tällä mallilla.

3. Kovaa vahaa käyttäen täydennetään proteesin sisäreunoja ulottamalla ne alveo-lingualisyvänteeseen saakka, vahvuudeltaan n. 3 mm. (kuva 7)

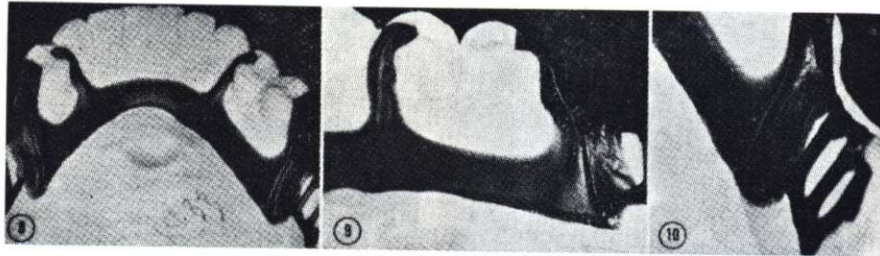
4. Mallista valmistetaan dublikaatti korkeita lämpötiloja kestävästä valumassasta.

5. Varsinainen vahatyö tehdään valumassamallille. (kuvat 8, 9, 10)

6. Metallirunko valetaan ja työsteetään (kuva 11 + 12)

Lainaus: *Journal of Prothetic Dentistry*, kesäkuu 1973.

Käännös: *Das Dental Labor No 10* 1974.

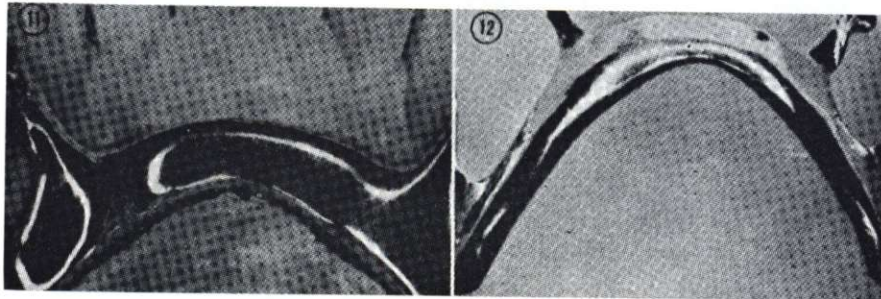

Kuva 8.

Kuva 9.

Kuva 10.

Metallirunko vahatyönä. Näemme yksityiskohdat eri alueista.

Kuva 11.

Kuva 12.

Kuvissa 11+12 nähdään valmis alaleuan byygelin mallilla sekä byygelin alareuna.

URHEILUA

Juhlavuoden kesäkiisat Helsingissä 23.—24.08. 1975

Kauniina elokuisena lauantaina nikkarit kokoontuivat Otaniemen kentälle ottamaan mittaa toisistaan. Ilmassa oli suuren urheilujuhlan tuntua ja myöhäiset ilmoittautuivat vanhan tavan mukaan kiisojen lähtölaukauksen pamahdettua klo 11.30. Selvittiinhän siitä lauantapäivästä ja lentopalloilijat pääsivät suoraan kentältä Dipolin iltajuhlaan. Parkettien sankarit kiisivät Otaniemen yössä aina aamutunneille saakka. Lauantain tulossato muodostui seuraavaksi (ilman iltajuhlan saavutuksia):

Yleinen sarja 4-ottelu

1. Jorma Loppukaarre	2117	pist.
2. Jorma Päivinen	1924	„
3. Jarmo Pulkkinen	1923	„
4. Jukka Lindqvist	1922	„
5. Antero Litmanen	1895	„
6. Matti Savolainen	1738	„
7. Ari Herrala	1663	„
8. Juhani Vartiainen	1638	„
9. Ossi Penttilä	1607	„
10. Pekka Juurikko	1526	„
Kosti Uusitalo	1526	„
12. Pekka Porali	1449	„
13. Pekka Nikkinen	1421	„
14. Erkki Jouhki	1406	„
15. Kaj Sani	1345	„
16. Ari Ahrikkala	1256	„
17. Antti Lindroos	1252	„
18. Jukka Talkka	1194	„
19. Tapani Lyyvuo	1104	„
20. Pauli Silvennoinen	keskeytti	

Yleisurheilu, ikämiehet

1. Kauko Tiainen	1025	pist.
2. Altti Forsberg	1002	„
3. Hannu Keitaanpää	866	„
4. Reino Peltonen	850	„
5. Leo Salminen	782	„
6. Tero Kuula	743	„
7. Keijo Polón	727	„
8. Pentti Antikainen	642	„
9. Mauno Mäkelä	625	„
10. Eero Siikanen	586	„

Ylinen 12 min. juoksu

1. Kalevi Ilkka	3680	m
2. Antero Litmanen	3620	„
3. Bror Hedberg	3200	„
4. Markku Järvinen	3135	„
5. Kaj Sani	3125	„
6. Teppo Sarpila	3120	„
7. Antti Lindroos	2880	„
8. Pekka Porali	2785	„
9. Tapani Lyyvuo	2730	„
10. Ari Ahrikkala	2700	„
11. Kalevi Valo	2650	„
12. Matti Savolainen	2600	„

Yleisurheilu naiset

1. Pirkko Väättäin	1025	pist.
2. Irkka Vähätupa	967	„
3. Hellevi Mikkela	436	„

Ikämiehet, 12 min. juoksu

1. Pentti Antikainen	3300	m
2. Reino Peltonen	3185	„
3. Hannu Keitaanpää	3140	„
4. Eero Siikanen	3050	„
5. Altti Forsberg	2985	„
Kauko Tiainen	2985	„
7. Ahti Vanhala	2900	„
8. Mauno Mäkelä	2600	„
9. Olavi Kaurto	2520	„

Naiset, 12 min. juoksu

1. Pirkko Väättäin	2770	m
2. Irkka Vähätupa	2270	„

Lentopallo, 1. Savo, 2. Helsinki I, 3. Tampere, 4. Hammasteknikkokoulu, 5. Helsinki II.

Sunnuntaiaamuna vietiin yhdentoista urhean voimalla keilakisa läpi Tapiolan keilahallissa ja tuloksia syntyi seuraavasti:

1. Jouko Reunamo		1199	pist.
2. Kauko Tiainen		1132	”
3. Lauri Ajanto		1075	”
4. Asko Korkeala		1072	”
5. Seppo Mähönen		1069	”
6. Antti Vanhanen		1065	pist.
7. Esko Heikkinen		1059	”
8. Erkki Lehmusvuori		1049	”
9. Nils Bang		1030	”
10. Kalevi Valo		987	”
11. Markku Laine		926	”

Käpylän urheilukentällä käytiin sitten sateen raikastama jalkapallo-ottelu, jossa Helsinki selviytyi kunniaakkaasti muusta Suomesta numeroin 5—3.

Aikaisemmasta poiketen risteily oli su-pistettu viiden minuutin venematkaksi Särkälle, missä tapahtui palkintojen jako hupikilpailun, sangrian ja voileipien merkeissä.

Kiitokset kisojen osanottajille, toimit-sijoille sekä muille muuten vaan mukana olleille. Suurkiitokset ansaitsevat talou-dellisena tukenamme olleet oy Nokia ab, oy Wärtsilä ab, Veikko Auer, oy Den-

MERKKIVUOSIA

70 vuotta täyttää 23.01.-76 Ht Maunu Korkeala Mäntässä.

50 vuotta täyttää 21.01.-76 Htt Urpo Piekäinen Turussa.

KUOLLEITA

01.09.1975 kuoli erikoishammasteknikko Valo Lahtinen Kemijärvellä 65 vuoden iässä. Valoisaa muistoaan kunniottaen SHL.

"HAMMASTEKNIKKO"-lehden seuraava numero ilmestyy maaliskuun puolessa välissä. Tähän numeroon aiottu aineisto pitää olla toimituksessa helmikuun 10 p:ään mennessä.

Toimitus

TUOMITTUJA

Suomen Hammasteknikkojen Liitto r.y:lle ilmoitetaan, että Oulun RO:n III osastossa on 6. 11. 75 tuomittu Pentti Iisakki Tauriainen sekä Kaarlo Väinö Virpi laittomasta hammasteknikon toimen harjoittamisesta ja vamman aiheuttamisesta molemmat 70x7=490:—sakkorangaistukseen.

Oulun poliisilaitoksen rikososastossa marraskuun 11. päivänä 1975. Komisario Eero Leinonen.

N:o 5619 R Kp 760/75

taldepot ab, Hammastarvike oy, Hasa oy, Oriola oy-Hammasväline.

Onnea ja työiloa tampereläisille seuraavin talvi- ja kesäkisojen järjestelyssä.

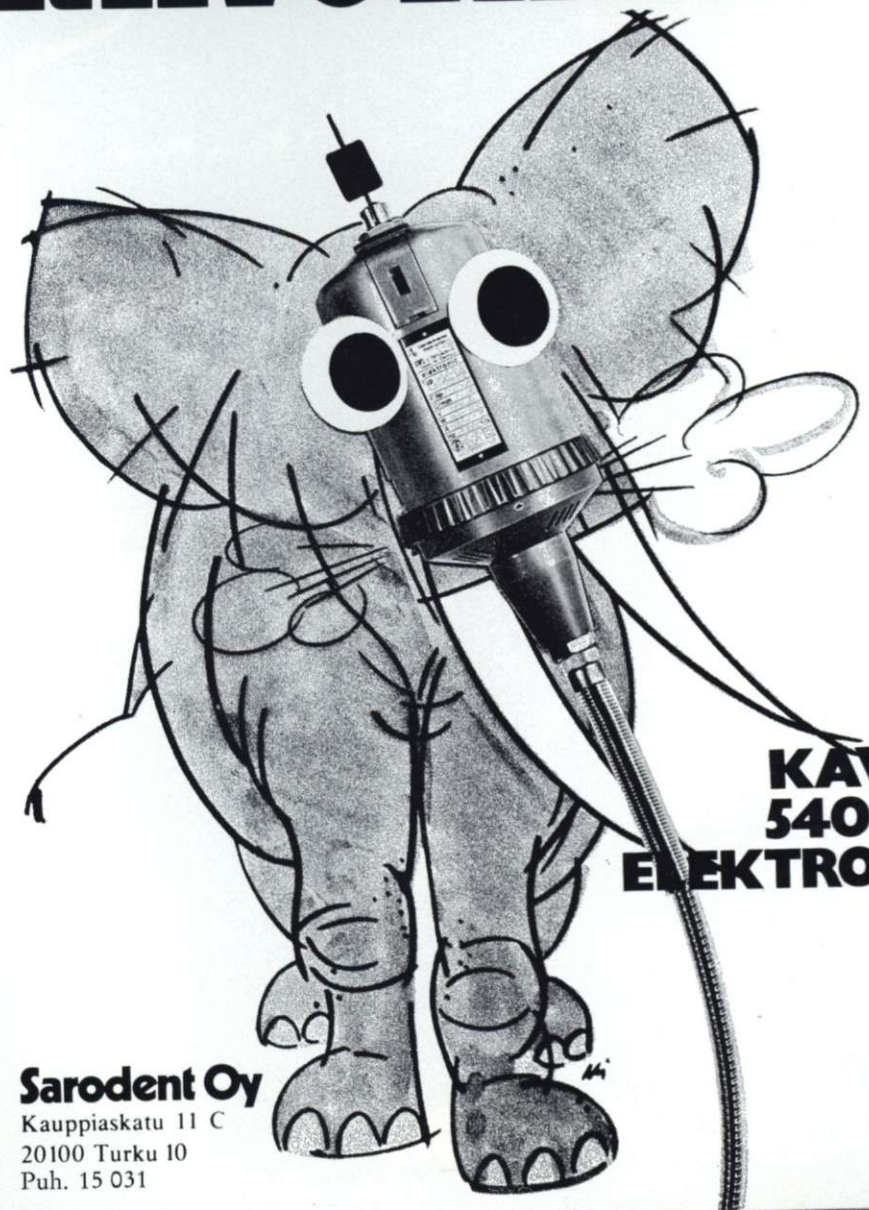
Pääkaupungissa 01.11. 1075

OLLE JORE JUKEGEHEHE

Urheilutoimikunta

Sarjassa laboratorio-työjuhtia:

KAVOFANTTI

**KAVO-540
ELEKTRONIC**

Sarodent Oy

Kauppiaskatu 11 C
20100 Turku 10
Puh. 15 031

Kuluneesta vuodesta kiittäen
Hyvää Joulua ja
Onnea Vuodelle 1976

mv

Kyvettipuristin kyvetteineen
sekä jalkakäyttöinen putsauskoje
Dentalmuseum Helsinki

DENTALDEPOT 75

Hammasväline esittelee:

Valmiiksi annosteltu

Wirovest

rankavalumassa

Wirovestin viisi etua:

1. Valmis annostelu. Yksi pussi riittää kahteen malliin tai yhteen muottiin.
2. Erittäin luja foliopakkaus, joka säilyttää Wirovestin moitteettomana pitkäaikaisessakin varastoinnissa ja kuljetuksen aikana.
3. Pakkaus on helppo avata. Wirovest sekoitetaan heti 18 - 20 asteeseen veteen.
4. Wirovest on nopea. Se on heti täysin reaktiovalmis rankavalumassa.
5. Käytännölliset pakkaukset. Wirovest annospussit on pakattu 55 (22 kg) ja 110 (44 kg) kappaleen tynnyreihin.

ORIOLA OY **HAMMASVÄLINE**

Pohjoisesplanadi 25 A, 00100 Helsinki 10, puh. 90-12 623
Yliopistoka:u 15 B 22, 20100 Turku 10, puh. 921-336 533
Jyväskylä - Kuopio - Lahti - Oulu - Seinäjoki - Tampere

Biocron-akrylihammas on
uudella tavalla kerrostettu.
Dentini ja kärkimassa
limittyvät sormimaisesti
toisiinsa ja tästä johtuu
eloisa värileikki
proteettisesti tärkeällä,
näkyvällä kärkialueella.

Luonnollisuutta on vielä
väreillä sävytetty: Biocron-
akrylihampaat ovat tunnetun
Biodent väriasteikon mukaisia.
Esteettisyydeltään,
malleiltaan, rakenteeltaan ja
materiaaliltaan on Biocron
korkea- arvoinen jäsen
ajanmukaisessa Biodent
ohjelmassa korvattaessa
omia hampaita.

Luonnonmukaisten
hampaitten elävyyttä

Biocron

Akryli-etuhammas Biodent ohjelmaan

Pyytäkää
mallikartta ja väriasteikko